

Seat No. : _____

ZC-101

April-2014

B.A., Sem.-IV

CC-212 : Sanskrit

(Kavya Prakash - 1, 2, 10)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (A) समञ्जसो / Explain : तददोषो शब्दार्थो सगुणो अनलङ्कृती पुनः क्वापि । 7
अथवा/OR
काव्यना प्रकारोनी उदाहरण साथे यर्था करो.
Discuss the types of poetry with examples.
- (B) समञ्जसो / Explain : उपादानलक्षणा 7
अथवा/OR
समञ्जसो / Explain :
पीनः देवदत्तः दिवा न भुङ्कते इत्यत्र च रात्रिभोजनं लक्ष्यते श्रुतार्थापत्तेरर्थापत्तेर्वा तस्य विषयत्वात् ।
2. (A) समञ्जसो / Explain : लक्षणलक्षणा 7
अथवा/OR
समञ्जसो / Explain : सारोपा शुद्धा लक्षणा
- (B) द्विपद अलंकारानुं लक्षण उदाहरण सहित समञ्जसो. 7
Explain with illustrations – the figure of speech – दीपक.
अथवा/OR
विभावना अने विशेषोक्ति अलंकारोना दृष्टान्त आपी, अने वस्थेनो तद्भावत स्पष्ट करो.
Distinguish between the figure of speech विभावना & विशेषोक्ति giving illustrations.
3. नीचेनामांथी गमे ते चार प्रश्नोना जवाब आपो : 16
Answer the following : (Any four)
- (1) समञ्जसो / Explain :
शक्तिः कवित्वबीजरूपः संस्कारविशेषः यां विना काव्यं न प्रसरेत् प्रसृतं वा उपहसनीयं स्यात् ।
- (2) समञ्जसो / Explain :
इति त्रयः समुदिताः न तु व्यस्ताः तस्य काव्यस्योद्भवे निर्माणे समुल्लासे च हेतुः न तु हेतवः ।

- (3) विषयीअन्तःकृतेऽन्यस्मिन् सा स्यात् साध्यवसानिका । : समजावो / Explain.
 (4) समजावो / Explain : भेदो इयो च सादृश्यात्सम्बन्धान्तरतस्तथा ।
 (5) समजावो / Explain : नियातानां सकृद् धर्मः सा पुनः तुल्ययोगिता ।
 (6) कारण आपी अलंकार ओणभावो.

Recognize the figure of speech giving reason.

यस्यैव व्रणस्तस्यैव वेदना भणति तज्जनोऽलीकम् ।

दन्तक्षलं कपोले वध्वा वेदना सपत्नीनाम् ।।

4. नीचेनामांथी गमे ते छ प्रश्नोना जवाब आपो :

12

Answer the following : (Any six)

(1) लक्षणाना छ प्रकारोना नाम आपो.

Give the names of six types of लक्षणा.

(2) विरोध अलंकारनुं दृष्टान्त आपो.

Give illustration of the figure of speech 'विरोध'.

(3) गङ्गायां घोषः समजावो / Explain.

(4) सामान्य अलंकारनी व्याख्या आपो.

Define the figure of speech – 'सामान्य'.

(5) 'आयुर्धृतम्' मांनी लक्षणा समजावो.

Explain लक्षणा in 'आयुर्धृतम्'.

(6) काव्यना डेतुमां 'अभ्यास' थी मम्मटने शुं अभिप्रेत छे ?

What does Mammata means by अभ्यास while explaining purpose of the poetry ?

(7) सामान्य अने मीलित अलंकार वखेनो तझावत समजावो.

Distinguish the figure of speech सामान्य & मीलित.

(8) गौर्वाहीकः अने गौरयम् मां शुं डेर छे ?

What is the difference between गौर्वाहीकः & गौरयम् ?

5. (A) नीचेना विधानो सायां छे के जोटां ते जडावो :

6

Put ✓ or × in the following sentences :

(1) मम्मट कडे छे के निपुणता काव्यज्ञो पासेथी शिक्षा लेवाथी आवे छे.

Mammata says that निपुणता arises from काव्यज्ञशिक्षया.

(2) वाच्यार्थ करतां ज्यां व्यंग्यार्थ वधारे सुंदर डोय तेने उत्तम काव्य कडे छे.

The poem is best when the suggested sense (Vyangyam) is more charming or prominent than the expressed sense (Vacyam).

(3) ક્યારેક અલંકાર વિનાનું કાવ્ય હોય તો પણ કાવ્યત્વને હાનિ થતી નથી.

Sometimes even in the absence of a distinct figure no loss of character in poetry occurs.

(4) મમ્મટ કહે છે કે ગૌરનુબન્ધ્ય: ઉપાદાન લક્ષણાનું ઉદાહરણ છે.

Mammata points out that ગૌરનુબન્ધ્ય is an example of ઉપાદાનલક્ષણા.

(5) પ્રારંભિક તબક્કે દીપક અલંકારના ધર્મદિપક અને કારકદિપક એવા બે પ્રકાર છે.

The first variety of દીપક is of two kinds, accordingly the property is an action or a quality.

(6) લક્ષણલક્ષણાની વ્યાખ્યા સ્વસિદ્ધયે પરાક્ષેપ: છે.

The definition of લક્ષણલક્ષણા is સ્વસિદ્ધયે પરાક્ષેપ:.

(B) નીચેના A અને B જોડો :

8

Match A & B :

A	B
1. ધ્વનિકાવ્ય	a. મીલિત અલંકાર
2. ગૌણીલક્ષણા	b. સામાન્ય અલંકાર
3. રસ: નાલક્ષિલાક્ષાયા: ચરણે સહજારુણે	c. ષડ્વિધા
4. પ્રસ્તુતસ્ય અન્યેનગુણસામ્યવિવક્ષયા	d. લક્ષણલક્ષણા
5. પરાર્થમ સ્વસમર્પણમ્	e. ગુણીભૂતક્યદ્વય
6. અદોષો	f. ઉત્તમકાવ્ય
7. મધ્યમકાવ્ય	g. દ્વિવિધા
8. લક્ષણા	h. શબ્દાર્થો

